

Materiały i Sprawozdania
Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego
za rok 1993
Rzeszów 1994

Jerzy Libera

Nowe znaleziska kultury amfor kulistych pod Zawichostem

W lipcu 1993 roku za pośrednictwem mgr A. Rozwałki otrzymałem do opracowania dwa krzemienne zabytki znalezione na ornym polu p. Marka Kozłowskiego w Górkach pod Zawichostem, woj. tarnobrzeskie, u którego są przechowywane.

1. Siekierka czworościenna, regularna, o obuchu płaszczyznowym, podglądzana na całej długości, łącznie z bokami, ostrze wtórnie załuskane; wykonana z krzemienia pasiastego; wymiary: długość 130 mm, szerokość ostrza 44 mm, — obucha 33 mm, maksymalna grubość 20 mm (ryc. 1, a).

2. Dłutko czworościennie, regularne, o obuchu płaszczyznowym, gładzone tylko na ściankach szerszych, ostrze wtórnie załuskane; okaz znaleziono w całości, obecnie jest pokawałkowany, zagubiono część środkową korpusu; dłutko wykonane jest z krzemienia pasiastego; wymiary: prawdopodobna pierwotna długość ok. 120 mm, szerokość w części środkowej 21 mm, grubość 15 mm (ryc. 1, b).

Stylistyka tych zabytków wskazuje na ich przynależność do form znanych z kultury amfor kulistych (KAK). Być może wyznaczają one kolejną nekropolię tej jednostki kulturowej na lessach sandomierskich. Znaleziska z Górek należą do pierwszych materiałów KAK odkrytych pod Zawichostem.

Dotychczasowe źródła łączone z osadnictwem KAK na zachodnim obszarze Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej

zlokalizowane są na NW od Sandomierza (por. S. Nosek 1967 mapa V). Stan taki został również potwierdzony przez prospekcję terenową prowadzoną metodą AZP. Rejon Zawichostu położony jest w obrębie dwóch prostokątów: 86—74 oraz 87—74. Przeprowadzone tu badania powierzchniowe jesienią 1987 roku przez zespół mgr mgr B. Bargieł, M. Florek, J. Libera i A. Zakościelna ujawniły jedynie śladową obecność osadnictwa KAK w Dziurowie na stan. 19.

W ujęciu taksonomii KAK zaproponowanej przez S. Noska obszary położone w obrębie Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na prawobrzeżu Wisły wyznaczają osadnictwo grupy kieleckiej (S. Nosek 1967 mapa VI, s. 345—346). Natomiast w systematyce przemysłów krzemiennych wyróżnionych dla neolitu, znaleziska z Górek stanowią formy przewodnie tzw. przemysłu giereckiego KAK (por. B. Balcer 1983 s. 216—217).

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

- Balcer B.
1983 *Wytwórczość narzędzi krzemiennych w neolicie ziem Polski*, Wrocław.
- Nosek S.
1967 *Kultura amfor kulistych w Polsce*, Wrocław.

Jerzy Libera

Neue Fundstellen der Kugelamphorenkultur in der Nähe von Zawichost

Zusammenfassung

Mit diesem Beitrag werden zwei Feuersteinartefakte aus Górki vorgelegt: eine vierkantige vollständig geglättete Axt mit flachem Rücken (Abb. 1a) und ein vierkantiger Meißel mit flacher Bahn (Abb. 1b). Beide Funde

sind aus gebändertem Feuerstein hergestellt. Sie gehören zu den typischen Erzeugnissen der Kugelamphorenkultur und sind möglicherweise Reste einer einzigen oder zweier Bestattungen dieser Kultur.

Новые стоянки культуры шаровидных амфор под Завихостом

Резюме

Статья содержит представления двух кремневых памятников, найденных в дер. Горки под Завихостом, воев. Тарнобжег — четырехгранного топора с плоскостным обухом лощеным по всей длине (рис. 1) и четырехгранного долота, тоже с плоскостным обухом (рис. 1 б).

Оба памятника изготовлены из полосатого кремня. Они принадлежат к типичным образцам культуры шаровидных амфор (передовые формы так называемого герецкого промысла). Они, вероятно, являются остатками разрушенного погребения (погребений ?) этой культуры.

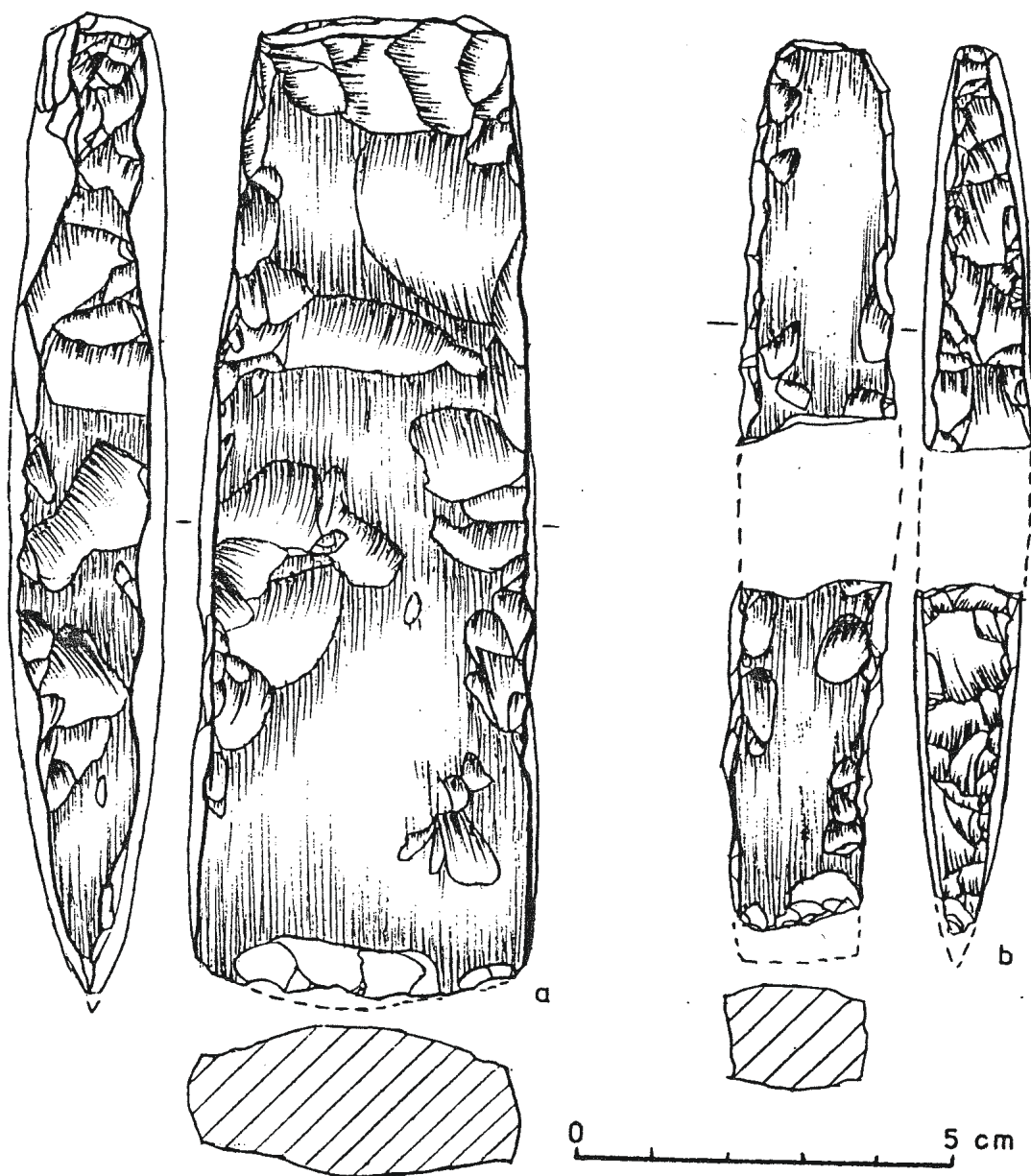

Рис. 1. Zabytki krzemienne znalezione w Górkach pod Zawichostem a — siekierka, b — dłutko

Abb. 1. Feuersteinfunde aus Górkki in der Nähe von Zawichost a — Axt, b — Meißel

Рис. 1. Кремневые памятники, найденные в дер. Горки под Завихостом, а — топор, б — долото, рис. Е. Либера.

Rys. J. Libera
gezeichnet von J. Libera